

מחקר איכותני לבחינת התפיסות של מטופלים ומטפלים, לגבי מדדי איכות המשקפים "רפואה ממוקדת מטופל"

ד"ר רפאל הוד^{1,2}, פרופ' עודד מימון¹, ד"ר גיורא קפלן³, ירון קונלי⁴, פרופ' איל צימליכמן⁵

רקע

- ❖ בשנים האחרונות הפכה גישת "המטופל במרכז" לנושא שנמצא בליבת העשייה, הבדיקה והמחקר, למידת השירות הדרוש במתן טיפול הולם לצרכני מערכות וארגוני הבריאות למיניהם.
- ❖ בסקירת ספרות שנערך בנושא, טרם המחקר, נמצא שאין בנמצא פרמטרים מספיק מהימנים שיעזרו למדוד באופן אובייקטיבי את מידת היותו של המטופל במרכז.
- ❖ נקודה נוספת שעלתה מהסקירה היא, שעד כה לא נעשה מחקר מעמיק שבחן את מידת הבדלים בין תפיסת המטופלים לבין תפיסת המטפלים, לגבי אותם פרמטרים שיכולים להוות בסיס למדידה ולהגדרה שכזו.

מטרות

- ❖ איתור פרמטרים ומדדים מתאימים עבור מודל אחד למדידת וקביעת הערך של גישת "המטופל במרכז".
- ❖ בדיקת הבדלי התפיסות בין מטופלים למטפלים בנוגע למדדים המוצעים.
- ❖ להציע פרמטרים לבניית מודל מתאים למדידת מידת היישום של תפיסת "המטופל במרכז" במרכז הרפואי ע"ש האקדמי, ע"ש חיים שיבא, תל השומר.

שיטות

- ❖ מחקר אמפירי/איכותני שכלל שתי קבוצות מיקוד: האחת של מטופלים והשנייה של מטפלים, שניהם מהמרכז הרפואי האקדמי שיבא, בתל השומר.
- ❖ המשתתפים בקבוצות המיקוד דנו במדדי שרות כמותיים חדשים, (בנוסף למדדי שביעות הרצון הקיימים), שאותרו ונבחרו כמתאימים ביותר למודל האחוד, על בסיס קונצנזוס קבוצתי בין החוקרים.
- ❖ המדדים המתאימים ביותר אוששו בעזרת שתי קבוצות המיקוד: מטופלים ומטפלים.
- ❖ כל הדיונים תומללו ושקלטו לפרוטוקולים, ונותחו בעזרת "ניתוח רשת תמטית".

תוצאות

- ❖ התמות העיקריות שהתקבלו סווגו לחמש קטגוריות: זמני המתנה, חוסר זמינות, אוריינטציה, בטיחות ונחות.
- ❖ חמשת המדדים שהומלצו ע"י המטופלים, לפי סדר חשיבותם מהגבוה לנמוך, הם: (1) "זמן המתנה לבדיקת רופא במיון"; (2) "שיעור האשפוזים במסדרון"; (3) "שיעור ביטולי ניתוחים מתוכננים"; (4) "זמן המתנה לעלייה למחלקה"; (5) "זמן המתנה לבדיקת רופא במרפאות חוץ".
- ❖ השוואה בין התפיסות של קבוצות המיקוד השונות העלתה כי בכל המקרים, למעט אחד, יש תמימות דעים לגבי חשיבותם של אותם מדדים, שהתבטאה במתאם פירסון חיובי וגבוה ($P < 0.05$), ומובהק סטטיסטית ($\rho = 0.879$).
- ❖ הפער המשמעותי נמצא בתפיסת חשיבות המדד "שיעור האשפוזים במסדרון" (3 בסולם 1-10).

מסקנות / יישום

- ❖ נמצאה הלימה גבוהה ביותר ומובהקת בין צוות המטפלים לקבוצת המטופלים, מה שמחזק את מסקנות המחקר בקביעה מיהם המדדים החשובים.
- ❖ מומלץ לבנות את המודל האחוד על סמך חמשת המדדים לעיל, בתוספת המדד "זמן עד לקבלת מכתב שחרור".
- ❖ שילובו נובע מהחשיבות שמייחסים במרכז הרפואי שיבא לזמינות מיטות האשפוז במחלקות.
- ❖ המשך היישום במרכזים רפואיים אחרים יוכל להשתלב בתהליך יישום ההמלצות של ועדת פרופ' טור-כספא (מחלקות אשפוז פנימיות).